

TÜRKİYE
PSİKİYATRİ
DERNEĞİ

Bülteni

CİLT 27 | SAYI 2 | 2024

Dosya

Ruh Sağlığı ve Hak Temelli Yaklaşım

- **DOSYA: Ruh Sağlığı ve Hak Temelli Yaklaşım**
  - Politik Gerilim, Ruh Sağlığı ve Yaşama Hakkı
  - Sosyal Medya Çağında Haberleşme Hakkı
- **PSİKİYATRİ DÜNYASINDAN**
  - TPD 21 Eylül Barış Bildirgesi
  - Şizofreni Dostları Derneği ile Söyleşi
- **PSİKİYATRİ VE SANAT**
  - Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği
  - Tereddüt Çizgisi
- **ASİSTAN HEKİM KOMİTESİNDEN**
- **NEDEN PSİKİYATRİYİ SEÇTİM?:
DÖRT NESİLDEN DÖRT MESLEKTAŞIMIZ İLE SÖYLEŞİ**
- **TIP ÖĞRENCİLERİNDEN**
- **TPD MERKEZ YÖNETİM KURULUNDAN**
- **TPD BASIN AÇIKLAMALARI**

Dört Nesilden Dört Meslektaşımız ile Söyleşi... NEDEN PSİKİYATRİYİ SEÇTİM?

TPD Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi olarak bir süreden beri çeşitli etkinliklerle hem psikiyatrye ilgi duyan tıp öğrencileri ile daha yakın ilişki kurmak hem de psikiyatrye tıp öğrencilerine daha yakından tanıtmaya çalışıyoruz. Bu bağlamda çok çeşitli etkinliklerde tıp öğrencileri ile birlikte olmaya çalışıyoruz. Çalıştaylar, TPD'nin ulusal kongrelerine burslu katılım olanakları, kongrelerde ortak sunumlarla karşılıklı iletişim ve etkileşim, TPD Bülteninde yazılar bu etkinliklerden birkaçı...

Yeni bir etkinlikle sizlerle... TPD Bülteninde yayımlanmak üzere dört farklı nesilden dört meslektaşımızla bir söyleşi yaparak psikiyatrye uzmanlık alanı olarak seçiminizin arka planında yer alan farklı, çeşitli ve ilham verici süreçleri, kişisel ilgi ve öyküleri, motivasyonları, belki tam karşılanmayan beklentileri, dahası beklenti ve gereksinimlerin karşılanmasına yönelik talep ve mücadeleleri sizlerle paylaşmak istedik.

Birlikte hizmet verdiğimiz binlerce meslektaşımızın her birinin psikiyatrye seçim öyküsünde kim bilir ne esinlendirici yanlar vardır. Bu söyleşilerin bir başlangıç olması ve yeni meslektaşlar edinmek üzere tıp öğrencilerimiz için de esin kaynağı olması dileklerimizle...

TPD Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi adına söyleşiyi gerçekleştiren

Prof. Dr. Simavi Vahip

1

**Prof. Dr.
E. Tımuçin ORAL**

İstanbul

SV: Bu söyleşiye katıldığınız için teşekkürler. Öncelikle sizi kısaca tanıyabilir miyiz? Tıp öncesi, tıp fakültesi, psikiyatrye eğitimi...

Kırşehir 1960 doğumluyum, 1984 Bursa Tıp Fakültesi mezunuyum ve 1990 Bakırköy ihtisaslıyım. Öncesi ise şöyle: Babamın memuriyeti nedeniyle ilkokulu birkaç şehirde okuyup Bursa'da tamamladıktan sonra, sınava girerek Bursa'da o zaman adı Maarif Koleji olan okula başladım. Başlangıçta binası olmayan, kız öğrencilerin Bursa Kız, erkeklerin Bursa Erkek lisesinde okuduğu bir okuldu. Lisede kızlarla birleşti ve o yıl tüm Türkiye'deki kolej isimleri liseye dönüştürüldü. Maarif Kolejleri de öğrenci ve öğretmenleri arasında yapılan oylama ile (evet o yıllar bir çok şey daha demokratikti) Anadolu Lisesi adını aldı (tercih edilmeyen diğer seçenek Yurt Lisesiydi). 1977'de mezun oldum. Tek isteğim Tıp Fakültesiydi. On sekiz tercihten 13'ünü doldurdum. İlk 11'i puan sıralaması ile tıp fakülteleriydi. Ben üçüncü tercihim, Cerrahpaşa'yı kazandım ve orada başladım. O yıl okulumuz üç kere bombalandı ve sık sık olaylar nedeniyle kapatılıyordu. İkinci dönem 1978'deki 1 Mayıs mitingi ardından sıkıyönetim ilan edildi. Sınıfta jandarma eşliğinde ders dönemi başlamıştı. İstanbul'da yaşamak çok kolay değildi. O yıllarda rektörlüğe dilekçe verildiğinde üniversite puanınız talip olduğunuz okulunkinden yüksekse bir başkasına geçiş yapabiliyordunuz. Ben de Bursa Tıp Fakültesine geçiş yaptım. Küçük bir hastanesi vardı ve Van depremi için bağışlanan prefabrike binaları alan kurucu rektörümüz hastane yanına barakalardan

bir okul inşa etmişti. Beş yüz on yedi kişilik sınıftan 50 kişilik bir sınıfa geçmiştim, olanaklar azdı ama hocalar, öğrenciler, personel herkes herkesi tanıyordu. Orada da çatışmalar vardı ama çok daha azdı. Derken 12 Eylül darbesi oldu ve gerisi herkesin malumu. Öte yandan okulun pratik olanakları olağanüstüydü. Kimse doğum yaptırmadan kadın-doğum, sonda takmadan üroloji, cut-down açmadan cerrahi stajından geçemezdi. Hele benim gibi meraklıysanız kalp damar cerrahisinde gönüllü çalışıp toraks tüpü takmanız, ameliyatları asiste etmeniz ya da nöroloji seçmeli stajında LP yapmanız mümkündü. Bu şartlar altında aklımda pratiğe yönelik uzmanlık alanları vardı ama önümüzde zorunlu hizmet vardı ve o bitmeden seçilemiyordu. Okuldayken psikiyatrye hiç aklımda yoktu. Belki sebeplerinden biri hocamızın bizim staj yaptığımız yıllarda (başka birkaç hoca ile birlikte) yönetime ters düşükleri için asker kökenli rektörümüz tarafından Sivas Tıp Fakültesine geçici görevle gönderilmesi ve kliniğin öksüz hâliydi, bilmiyorum. Ben de okulu bitirip kurada Artvin Şavşat Çayağzı Sağlık Ocağını çektim ve 1984 Eylül'ünde başladım. Oradayken çokça okudum. Payel yayınevini Freud, Jung, Adler, Fromm, Reich serisini, liseden beri okuyup sevdiğim Engin Geçtan kitaplarını yeniden okudum ve zaman içinde psikiyatrye daha çok ilgimi çekmeye başladı. Nöroloji, seçmeli staj yapacak kadar ilgi alanımdaydı. Beyin ve davranışlarımız konusunda çok az şey biliniyordu ve psikiyatrye bana geleceğin bilimi gibi geliyordu. O yıllarda TUS henüz yoktu. Her okulun sınavlarına ayrı ayrı giriliyordu. Benim aklımda Hacettepe ve Ege'nin sınavlarına girmek vardı ama ikisinin de sınavı kızımın doğduğu zamana rastladı, giremedim. Bursa'ya gidip kendi hocamla konuştum. O da bana, "bizim asistana ihtiyacımız var, sen şimdi sınava girersen, kazansan bile mecburi hizmetin bite-ne kadar beklememiz gerekir, gelecek seneki sınavı bekle" dedi. Geriye sadece bakanlık sınavı kalmıştı seçenek olarak. O sınava girdim ve tek tercihim olan Bakırköy'ü kazandım (sanırım bizim sınavla 13 asistan almışlardı). Bakırköy'ü hiç görmemiştim, o kadar ki, onu mono-blok bir hastane sanıyordum; ama Yıldırım Aktuna ile başlayan değişimden herkes gibi ben de haberdardım. Psikiyatrye yapılacaksa işin mutfağında yapılmalıydı.

Ayrıca, Oğuz Arkonaç adını duymuş *Psikiyatrik Semptomlar ve Sendromlar* kitabını da başlamadan önce okumuştum. Onun servisinde başlamak istedim ama başhekim beni yine ona bağlı olan Birinci Psikiyatri Kliniğine yani H-1'e vermişti. Klinik Şefi yoktu; sonradan şefimiz olan Ali İhsan Şener şef muaviniydi ve hastanedeki iki doçentten biri olan Can Tuncer orada başasistandı. Geçirdiğim dört yıl benim için çok eğitici, öğretici ve ilham verici oldu. Aynı klinikte Can Tuncer, Bülent Erdoğan ve sonra Emel Kayatekin'in başasistan olarak çalışmaları benim şansımды. İsimlerini tek tek sayımasam da birlikte çalıştığım herkesten bir şeyler öğrendim. Daha asistanlığımın ilk yılında Can Tuncer bana "Engin Geçtan Ankaradan İstanbul'a geldi, Marmara Tıp Fakültesi Kütüphanesinde Çarşamba günleri seminerler veriyor, gitmek ister misin?" dediğinde havalara uçmuştum. Nitekim sonraki yıllar boyunca da hocanın İstanbul'daki hemen hiçbir dersini kaçırmadım. Bakırköy'de özellikle ilk yıllarda Yıldırım Bey'in gayretleri ile pek çok öğretim üyesi gelip dersler anlatmıştı, adli psikiyatri, alkol madde servisi ve psikoterapi birimlerinin varlığı ile buralarda rotasyon olanakları büyük bir şanstı. Bu arada Marmara'ya Amerika'dan gelen birkaç öğretim üyesini de takip etme şansım olmuştu. Nitekim onlardan Prof. Sefa Sarıbeyoğlu, servis şefimin de onayıyla, ki o yıllarda pek sık rastlanan bir şey değildi, benim tez danışmanım oldu. Tezimin konusu "Şizofreni'de Hümorale ve Hücrel İmmünite" idi. Marmara Tıp Fakültesi Hematoloji Laboratuvarlarında çalışılmıştı. Uzmanlıktan hemen sonra da Bakırköy'e başasistan olarak tayin oldum. Tam o sırada yaşadığımız en büyük felaket ise servis şefimiz Dr. Ali İhsan Şener'in muayenehanesinde, hâlâ faili meçhul olan, bir silahlı saldırı ile hayatını kaybetmesiydi. Servisimiz dağılmıştı, ben askere gittim. Balıkesir Asker Hastanesinde araştırmalar yapıp makaleler yazdığım bir çalışma dönemi en büyük şansım oldu. Bakırköy'e dönüp Arif Verimli'nin şef olduğu serviste başladım ve emekli olana kadar da orada uzman, sonra doçent, şef vekili ve servis şefi olarak çalışmaya devam ettim.

SV: Eminim hekimlik ve psikiyatri dışında da ilgi duyduğunuz alanlar vardır. Birçok meslektaşımızın felsefe, sanat, politika, aktivizm, amatör ya da yarı profesyonel yayıncılık ve çok çeşitli hobilerle yakından ilgilendiğini ve emek verdiğini biliyoruz. Sizden de hekimlik ve psikiyatri dışı ilgilerinizi duymak isteriz...

En hatırı sayılır uğraşım uzun yıllar, "fotoğrafçılık" oldu. Daha lisedeyken slaytlar ve siyah beyaz fotoğraflar çekerdim. Fotoğraf yarışmalarına, karma sergilere katılırdım. Evdeki banyodan bozma bir karanlık odam da vardı. Zorunlu hizmette süren fotoğrafçılık Bakırköy'e geldiğimde yeni bir boyut kazandı. İki yıl kıdemlim Emin Ceylan ile fotoğrafçılık kulübü kurup (BAFOK), karanlık oda oluşturup asistan, uzman arkadaşlara kurslar düzenledik. Gezmeyi hep severdim. Üniversitede uyku tulumu ile yaptığım İtalya, İspanya yolculukları daha sonra karavan ile gezmeye evrildi. Şimdi son 15 yıldır yoğun biçimde karavan yolculukları yapıyorum. Bütün bunların yanı sıra lisedeyken alçı ve ahşap ile başladığım heykel, oyma çalışmalarına da emeklilik sonrası daha çok vakit bulabildim. Tabip Odasının 14 Mart'ta açtığı Sanatçı Hekimler sergilerine birkaç kez fotoğraf ve bir kez de heykeller ile katıldım. Yaratıcılık ve psikiyatri hep ilgi alanım içinde oldu. Sanat, felsefe ve psikiyatrinin kesişimlerini Açık Radyo'da önce Engin Geçtan sonra Şenol Ayla ile yaptığımız programlarda da gündeme getirme şansım oldu. Bugünlerde ise Cem Atbaşoğlu, İbrahim Aylak ve Tahsin Rollas ile Spotify podcast'leri ile başka bir tarz oluşturduk.

SV: Söyleşimizin ana konusuna gelirsek... Uzmanlık alanı olarak psikiyatryi seçme fikrinin ilk aklınıza düştüğü günleri hatırlıyor musunuz? Bize biraz o günlerden, yaşadıklarınızdan ve karar verme sürecinizden söz edebilir misiniz?

Aslında bunun için net bir tarih söylemem zor sanırım. Ben kendimi bildim bileli hep okurdum. Lisedeyken Scientific American, Science Digest gibi dergilere aboneydim ve canlıların davranışları, davranışlarımızın kökenleri, beyin bilimleri, arkeoloji-antropoloji yakından takip ettiğim alanlardı. Üniversitede her tıp fakültesi öğrencisi gibi uygulamaya dayalı dallar daha cazip gelmişti ama Bursa'da serbest hekimlik yapan psikiyatri uzmanı Dr. Celal Özel'in hipnoz uygulamalarını onun yeğeni, arkadaşım Arif İsmet Adanur ile yakından izliyordum. Celal Bey benim gibi ilgili bir grup öğrenci ile haftada bir gün kuramsal ve uygulamalı bir eğitimi gönüllü olarak sürdürüyordu. Bu da aslında doğrudan düşünmediğim psikiyatrye ilgimi artırıyor. Yukarıda söz ettiğim gibi zorunlu hizmette yeniden psikoloji metinleri okudum ve zaman içinde psikiyatri daha çok ilgimi çekmeye başladı. Sonuçta hasta ve hekim arasında hiçbir şeyin girmediği, iki insanın birbirine en yakın olduğu ve çok az şey bilinen beyin ve davranış üzerinde çalışabilme olanağı sağlayan bu alanı seçmeye karar verdim.

SV: Şimdi geriye dönüp baktığımızda psikiyatryi neden seçtiğinize ilişkin neler söylemek neler sıralamak istersiniz?

Şimdi geriye baktığımda da farklı bir şey görmüyorum. 1980'li yıllar herkesin psikiyatrye tuhaf baktığı dönemlerdi. Ona rağmen istediğime karar verdiğim an doğru seçimde bulunduğumu düşünüyordum. Hala da aynı düşüncedeyim. Kuşkusuz bilinç dışı etmenler de vardır ama sorunuzun bunu kapsamadığını varsayıyorum.

SV: Biraz da psikiyatride asistan olarak geçirdiğiniz ilk günlerinizden söz etmek ister misiniz? Beklentiler, ilk izlenimler, karşılanan-karşılanmayan beklentiler, sürprizler...

Doğrusu ne beklediğimi çok bilmiyordum. Bursa'da eğitim gördüğüm klinik, 10 yataklı, ilginç hastaların yattığı, psikiyatrik hastalıkların medikal modellerle değerlendirildiği ve elektrofizyolojik çalışmalara ağırlık verilen bir yerdi. Öte yandan, hipnoz eğitimi bana başka bir yaklaşımın var olduğu da göstermişti. Liseden beri okuduğum Engin Geçtan ise bambaşka bir pencereden bakıyordu. Ben Bakırköy'e, dönüşen, değişen, çağdaş ve farklı bakan bir hastane vizyonunu satın almış olarak geldim. Dediğim gibi hastanenin monoblok olduğunu zannedecek kadar da bihaberdim. Yalnızca basında çıkan içler acısı toplama kampı görüntülerini ve bunların dönüştürülmesini takip etmiştim. Hastanede yerleştirmeleri bizzat başhekim yapıyor sonra gelen yeni asistanı bir başhekim yardımcısı ile servisine gönderiyordu. Ben adını duyup kitaplarını okuduğum Oğuz Arkonaç ile çalışmak istedim ama Birinci Psikiyatri servisine gönderildim. Yolda hastanenin 900 dönüme yayılan devasa yerleşkesi karşısında şaşkına döndüm. Servise girdiğimde ise bir asistanın yaklaşık 30 kadar hastayı çepeçevre sandalyelere oturttuğu bir büyük salonda tek tek çağırıp görüşüğünü gördüm. Bu sırada bütün hastaneye yerleştirilmiş ses düzeneği ile duvarlardaki hoparlörlerden Strauss'un "Tuna Dalgaları" çaldığı duyuluyordu. Tam bir film seti gibiydi... Oğuz Arkonaç ihtisasını ABD'de yapmıştı ama tamamen betimleyici psikiyatryi benimseyen DSM-III'e körü körüne bağlı bir eğitim, tanı ve tedavi sistemini yürütüyor ve bunu bütün kliniklere

de dayatıyordu. Şansımız bizimle ve hemen bizden sonra başlayan TUS ile, hastaneye bir yıl içinde 40 kadar psikiyatri asistanının gelmesiydi. Hastane, geleneksel, tamamen tıbbi modele dayalı, neredeyse sadece hizmet üreten bir yapıdan kademeli olarak eğitim ve araştırma kurumuna dönüşüyordu. Bir yanda psikiyatrinin filmlerdeki gibi hastaların divana uzandıkları bir tıp alanı sanarak gelmiş, iyi eğitilmiş onlarca kişi, diğer yanda, yıllardır hastanede bırakılmış kimsesiz ya da sokaklarda bulunmuş son derece bakımsız, kontrol altına alınması zor, hemen hiçbir kurumun kabul etmediği, ilaçla ya da elektrokonvülsif terapi ile iyileştirilmeye çalışılan hastalar; yani memleket gerçekleri... Bu sırada atılım yapan hastane, eğitim için çabalayan yöneticiler ve bireysel çabalarla bundan fazla ne olabilir diye arayış içindeki asistanların oluşturduğu müthiş bir dinamizm. Gerçekten sürprizleri olan bir film gibiydi.

SV: Uzmanlık eğitimi boyunca ya da sonrasında acı tatlı birçok deneyiminiz olmuştur. Sizi ve psikiyatri ile ilişkinizi etkileyen önemli deneyimlerinizden kısaca söz etmek ister misiniz?

Çok sayıda oldu kuşkusuz. Servisimizin o ilk durumu, sonra Bakırköy'ün başhekim değişiklikleri ile yaşadığımız çalkantılar, asistan arkadaşlarımızdan birinin psikoza girip gözünü duvara dikip oturması ve onu anne babası ve bir diğer asistan arkadaşımızla beraber götürüp Cerrahpaşa Psikiyatrinin kapalı servisine yatırmamız, uzman olduktan dört ay sonra servis şefimizin faili meçhul bir cinayete kurban gitmesi, zaman zaman siyasilerden gelen baskılarla yatan ve uzun kalması istenen hastalar (birini hiç unutamam: sağlık bakanı Doğan Baran kartvizitinin arkasına hastane başhekimine hitaben “Cumhurbaşkanımızın ricasıdır, çıkmamak üzere hastaneye yatırılmasını rica ederim” yazmıştı), asistanken katıldığımız Dünya Psikiyatri Kongresinde bildiri sunduğumuz için başhekim Halil Toplamaoğlu'nun üzerinde adımız yazan Cross kalemler hediye etmesi, hastaneyi daha çağdaş bir tedavi kurumuna dönüştürme çabalarımız, ülkenin tüm kurumlarındaki asistanların “eğitim istiyoruz” diyerek bir araya gelmeleri ve sonuçta Türkiye Psikiyatri Derneği'nin kurulması, asistanlık dönemime ilişkin aklıma hemen gelen anekdotlar. Ayrıca anlatılacak çok fazla klinik öykü de vardır kuşkusuz. Fakat, 40 yıl içinde intihar ederek hayatını kaybeden altı hastam, ki hepsini isimleriyle hatırlıyorum, en çok iz bırakanlardı. Onlardan bir tanesi de, bipolar bozukluk hastası olup randevusunun olduğu gün kendisini asarak vefat eden 20'li yaşlarda bir genç kızdı. Ağabeyi de bipolar bozukluk hastasıydı ve o da bizim servisimizde takip ediliyordu. En büyük ağabey ve söz konusu hastamızın eş yumurta ikizi kız kardeşi ise sağlıklıydı. Kaybına çok üzüldüğüm hastamızın cenazesine katıldım, aileye başsağlığı dilerken ikizini tabutunun yanında görmek herhalde meslek hayatımın en zor anlarından biriydi. Yine de duygudurum bozukluklarını araştırma alanı olarak seçmek, ülkemizin ve dünyanın bu alanda çalışan ileri gelenleri ile tanışmak ve birlikte çalışmak ise geriye dönüp bakınca en hoş hatırlayacağım deneyimlerim arasında. Hem meslektaşlarımdan hem de hastalarımdan çok şey öğrendim.

SV: Psikiyatrinin aslında oldukça geniş bir alanı kapsadığı, temellerinin komşu ve ilişkili alanlardan katkı ile giderek güçlendiği (sinirbilim, ruhbilim, sosyal bilimler, insanbilim, vb.), etkili girişimlerin giderek çoğaldığı (farmakoterapi ve diğer biyolojik tedaviler, psikoterapiler, rehabilitasyon, başta toplum temelli hizmet sunumu olmak üzere çeşitlenen servis hizmet modelleri, vb.) bir gerçek. Öte yandan tümünün gereksinim sahiplerine ulaşmasında ciddi engellerin de bulunduğunu, uygulamada çok ciddi sorunlarla da iç içe olduğumuzu yadsıyamayız (performans sistemi, ağır

iş yükü, organizasyonel sorunlar, vb.). Bu bağlamda psikiyatriyi seçmek isteyenlerin gözünde az da olsa bir tereddüt varsa onlara neler söylemek istersiniz?

Psikiyatri hâlâ yöntembilim açısından tamamlanmış bir tıp dalı değil. Yapılabilecek çok şey, çalışılacak çok fazla boyutu var. Psikiyatride çalışmak, belki yadırganacaktır ama, çarpan kalpte ameliyat yapmaya benzer. Varolan tanı dilini, mevcut tedavi yöntemlerini kullanarak elinizden geleni yapacaksınız ama bunları yaparken de “bütünüyle kuşkuda kalarak” yaptığınız her şeyi sorgulayacak, bir tanı veya bir tedavi yöntemine değil mesleğe, insanlara ve bilime iman ederek devam edeceksiniz. Hiç kolay ve hafife alınacak bir iş değil. Bir yanı sıra tıbbın en dışında kalan, bir yandan da bilinenin aksine her bulgu ve belirtinin beyin izdüşümünün izini süren bir tıp dalı psikiyatri. İmralı'da zorunlu bulunduğumuz günlerde bir kardiyoloji uzmanı ile “*sans klinik diye bir şey var mıdır yok mudur*” tartışması yaptığımızı hatırlıyorum. Beklenenin tersine ben “*yoktur, sadece iyi gözlem ve değerlendirme vardır*” diyordum o ise, “*sans klinik vardır*” diyordu. Psikiyatri hemen her bilim alanından beslenebilme şansına sahip olduğu için çok şanslıyız aslında ve ama her fırsatta söylediğim gibi kendisi bir bilim değil. Diğer branşlar gibi -logos ekiyle değil -iatros ile adlandırılıyor. Pediatri gibi Psikiyatri de bir sanat/zanaat veya uygulama/beceri alanı. Psikoloji, Nöroloji, Antropoloji, Sosyal Bilimler vs pek çoğunu bir araya getirerek bir meslek sanatı icra edebilme şansına sahip ve bu da onu benzersiz kıyor.

SV: Meslek yaşamının henüz başlarında olan asistanlar ve genç uzmanlar için birkaç öneri alabilir miyiz?

Verili hiç bir bilgi ve veriyle yetinmeyin. Bütünüyle kuşkuda kalın. Bizim işimiz konfeksiyon değil “*haute couture*” dikiş. Kafanızdaki şablonu olguya uyarlamaya çalışmak yerine karşınızdaki kişiyi can kulağı ile dinleyin. Engin Hocanın dediği gibi sosyal ortamda bile karşınızdakini dinleyemiyorsanız psikiyatrist olamazsınız demektir. Her insandan dünyada yalnızca bir tane var ve her hasta, tanısı ne olursa olsun biriciktir. Ayrıca, unutmayın ki psikiyatrist sayısı kadar da psikiyatri ekolü vardır. Bilginizi sezgilerinizle birlikte değerlendirin; Frieda Fromm-Reichman'ın sözüyle “*Hastanız sizden daha bilgili olabilir ama siz ondan daha cesur olmalısınız*”. Son olarak da, psikiyatrik dediğiniz her olgunun tıbbi bir kökeni de olabileceğini unutmayın; kendisinden çok şey öğrendiğim nöroloji uzmanı Hulki Forta ağabeyimin sık sık dediği gibi “*Konversiyonu atlamak ayıp değildir*”.

SV: Elbette geçmiş seçiminizden pişman olmanız gerekmiyor ama bugünkü bakışınıza sahip olsaydınız uzmanlık ya da daha ileri gidelim, meslek olarak ya da ek eğitim olarak farklı bir alan seçmek ister miydiniz?

Meslek yaşamımın hiç bir anında ya da evresinde ne hekim olduğum için, ne de psikiyatrist olduğum için pişmanlık duymadım. Psikiyatri seçmeye karar verdiğim gün fakülte bahçesinde karşılaştığım radyoloji hocam Ercan Tuncer “*Psikiyatri mi?? Yahu akıllı ol. Dahiliyeciler çok şey bilir, az şey yapar. Cerrahlar az şey bilir, çok şey yapar. Psikiyatristler ne bir şey bilir ne bir şey yaparlar, gel seni radyolojiye alalım*” demişti. Şimdi bakınca, öğrenciyken pek çok ameliyata girmiş, çeşitli kateterler takmış, yirminin üstünde doğum yaptırmış olmama, pratisyen hekimken omuz çıkığı redükte etme, feth-i kabir yapma, in utero mort fetal doğurtma, bana bağlı on dört köyü dolaşarak hastalık tarama ve aşılamalar yapmama, gayri sıhhi müesseselere denetimlerine rağmen aklım başka hiç bir uzmanlık alanında kalmadı. Zaman zaman şaka yollu olarak arkadaşlarıma “*radyoloji seçsem zengin olmuştum*

belki de” dememe karşın aklım hiç bir başka uzmanlık dalında kalmadı. Ben bugünkü aklımla da psikiyatryi seçerdim.

SV: Tıp öğrencilerinin psikiyatrye ilgisinin artmakta olduğunu görüyoruz. Elbette bunun birçok farklı nedeni olabilir. Sizde tıp öğrencileri için neden psikiyatrye seçmeleri gerektiğine ilişkin birkaç gerekçe, dayanak duyabilir miyiz?

Hâlâ gelişmekte olan bir alana katkıda bulunmak isterse-
niz, beyin ve insan davranışları ile ilgili özellikler ilginizi çeki-
yorsa, okumayı ve öğrenmeyi seviyorsanız, araştırma yapmak
istiyorsanız, yaşayan ruhun mucizesine dokunmak ilginç geli-
yorsa, dahası hemen hiç kimseye ihtiyaç duymadan mesleğinizi
sürdürme isteğiniz varsa ve mesleğin hiçbir aşamasında hiyerar-
şik bir yapılanma istemiyorsanız başka hangi uzmanlık alanını
seçebilirsiniz ki?

2

**Prof. Dr.
Medine YAZICI**

İstanbul

SV: Bu söyleşiye katıldığınız için teşekkürler. Öncelikle sizi kısaca tanıyabilir miyiz? Tıp öncesi, tıp fakültesi, psikiyatrye eğitimi...

Herkes merhaba... Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunuyum. Psikiyatrye uzmanlık eğitimimi ise Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesinde aldım. Ardından Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde uzman olarak çalışmaya başladım. Asistanlığımdan itibaren psikoterapiye ilgili olduğum için bu alanda birçok eğitim aldım. Bu uzmanlık hayatımda da devam etti. Erenköy’de kapalı servislerde ve poliklinikte bir süre çalıştıktan sonra 12 yıl kadar önce psikoterapi merkezini kurdum. Bu merkezde ağırlıklı olarak kişilik bozuklukları ve nevroz grubu hastaların bireysel ve grup terapilerini yürütüyoruz. Halen psikoterapi merkezinde klinik koordinatörü, psikoterapist ve süpervizör olarak çalışmaya devam ediyorum.

SV: Eminim hekimlik ve psikiyatrye dışında da ilgi duyduğunuz alanlar vardır. Birçok meslektaşımızın felsefe, sanat, politika, aktivizm, amatör ya da yarı profesyonel yayıncılık ve çok çeşitli hobilerle yakından ilgilendiğini ve emek verdiğini biliyoruz. Sizde hekimlik ve psikiyatrye dışı ilgilerinizi duymak isteriz...

Çocukluğumdan beri kitaplara, müziğe ve sinemaya karşı hep ilgili olduğumu söyleyebilirim. Ama bu konudaki merakım iyi bir okuyucu ve izleyici olmanın ötesine geçmedi. Bu uğraşlar hayatla, kendimle ve mesleğimle ilişkili olarak çokça beslediğim kaynaklar oldu benim için. Belki buna bir de farklı coğrafyalara seyahat etmeyi sevdiğimi ekleyebilirim.

SV: Söyleşimizin ana konusuna gelirsek... Uzmanlık alanı olarak psikiyatrye seçme fikrinin ilk aklınıza düştüğü günleri hatırlıyor musunuz? Bize biraz o günlerden, yaşadıklarınızdan ve karar verme sürecinizden söz edebilir misiniz?

Aslında lisenin son yıllarında okulda ders notları iyi olan birçok öğrenci gibi ben de matematik-fen bölümümdedim ve

yavaş yavaş felsefe, edebiyat, psikoloji gibi daha farklı alanlara ilgi duymaya başlamıştım. Sonrasında tıp fakültesine başladığımda psikiyatryenin benim için tüm bu ilgi alanlarımı birleştirebilecek özellikte olduğunu fark ettim. Fakültede 2. sınıftayken bir grup psikiyatrye ilgili arkadaşla beraber psikiyatrye kulübünü kurdum ve orada psikiyatrye tarihi, psikopatoloji, psikoterapiler, bilim felsefesi vb. birçok konuda haftalık düzenli toplantılar yapmaya başladık. Psikiyatrye merakımı güçlendiren ve kararımı kesinleştiren en önemli şey belki de bu grupta keyifle çalıştığımız yıllar oldu. Bu süreçte psikiyatrye ana bilim dalından bizi destekleyen danışman hocalarımız vardı ve her sene gruba yeni eklenen üyelerle kendimizi geliştirme fırsatı bulduk. Bu grup bizden sonraki öğrencilerle de yaşamaya devam etti ve hâlâ aktif bir şekilde çalışmaya devam ediyor.

SV: Şimdi geriye dönüp baktığımızda psikiyatrye neden seçtiğinize ilişkin neler söylemek neler sıralamak istersiniz?

Kendime ve insana dair merakım sanırım. Duygularımızın, düşüncelerimizin, davranışlarımızın ardındakileri merak etmekle ilişkili. Önce belki kendini anlamaya çalışmakla başlayan sonra ötekini de kapsayan bir yolculuk. Zihnimiz ve iç dünyamız bir sonsuzluk ve bir sürü bilinmezlikle dolu. Psikiyatrye de nörobilimden psikoterapilere çok geniş bir perspektifle çalışabileceğiniz bir alan oluşturuyor.

SV: Biraz da psikiyatrye asistan olarak geçirdiğiniz ilk günlerinizden söz etmek ister misiniz? Beklentiler, ilk izlenimler, karşılanan-karşılanmayan beklentiler, sürprizler...

Psikiyatrye asistanlığına tahmin edeceğimiz üzere heyecanla başladım. Psikiyatrye seçmekle ilgili hiç hayal kırıklığı yaşamadığımı söylemek doğru olur sanırım. Ama tabii ki heyecanım bir süre sonra daha gerçekçi bir hâle dönüştü. Kliniğin imkânlarından tutun, Ankara’dan sonra daha küçük bir şehirde sizi besleyen kaynakların kısıtlılığına kadar bir sürü faktör süreci etkiliyor. Eğitim gördüğünüz kurumdan alabileceğiniz sınırları olduğunu ve kendinizi yetiştirmekle ilgili sürekli bir çaba içinde olmanız gerektiğini, bunun da uzun soluklu bir süreç olduğunu anlıyorsunuz.

SV: Uzmanlık eğitimi boyunca ya da sonrasında acı tatlı birçok deneyiminiz olmuştur. Sizi ve psikiyatrye ile ilişkinizi etkileyen önemli deneyimlerinizden kısaca söz etmek ister misiniz?

Meslek hayatım boyunca elbette bir sürü tatsızlık yaşadım. Yetersiz ya da çaresiz hissettiğim vakalar ya da sistemle ilgili sorunlar gibi. Ama bu soruyu cevaplamayı düşünürken aklıma gelenler daha çok olumlu deneyimlerim oldu. Yıllar önce izlediğim bir vakayı hatırladım. Dezorganize şizofreni tanılı bir hastaydı. Görüşmelere hiçbir ilgisi yoktu. Çoğunlukla annesi ile temas hâlindeydik, hasta kendisiyle konuşma taleplerime ilgisiz davranır hatta görüşmenin sonunu beklemeden odadan çıkardı. Hezeyanları hiçbir zaman tam olarak düzelmedi ama ilaç tedavisiyle kontrol edilebilir durumdaydı. Bu hastayı birkaç yıl izledikten sonra çalıştığım bölüm değiştiği için takibimden çıkmış oldu. Yıllar sonra bana bir hediye vermek için uğradı. Parasal değeri olmayan ama iyi düşünülmüş bir hediyeydi. Hastanın tüm o ilgisizliğine ve semptomlarının ağırlığına rağmen benimle bir bağ kurmuş, onu takip ettiğim ve sonrasındaki süreçte benimle ilgili birçok şeyi fark etmiş olduğunu gördüm. Bir şekilde hezeyan dünyasına iyi bir nesne olarak dahil olmuşum. Hastalarımın kurduğum bağlar mesleğe olan bağlılığıma da güçlendirdi. Boşa çaba harcadığımı düşündüğüm, takdir edilmediğim, beni yoran ya da suistimal edildiğimi hissettiğim deneyimlerim de oldu.

Bunları zaman zaman yaşamamın hekim olarak kaçınılmaz bir durum olduğunu düşünüyorum. Bir dal hastanesinde çalışmanın da zorlu tarafları var elbette. Ama aynı zamanda meslektaşlarınız tarafından desteklenebildiğiniz, birlikte üretebildiğiniz bir çalışma ortamı da sağlıyor. Sistemin yarattığı yükler ya da zaman zaman hissedilen tükenmişlikten beni koruyan en önemli unsurlardan biri bu dayanışma ortamı oldu diyebilirim.

SV: Psikiyatrinin aslında oldukça geniş bir alanı kapsadığı, temellerinin komşu ve ilişkili alanlardan katkı ile giderek güçlendiği (sinirbilim, ruhbilim, sosyal bilimler, insanbilim, vb.), etkili girişimlerin giderek çoğaldığı (farmakoterapi ve diğer biyolojik tedaviler, psikoterapiler, rehabilitasyon, başta toplum temelli hizmet sunumu olmak üzere çeşitlenen servis hizmet modelleri, vb.) bir gerçek. Öte yandan tümünün gereksinim sahiplerine ulaşmasında ciddi engellerin de bulunduğunu, uygulamada çok ciddi sorunlarla da iç içe olduğumuzu yadsıyamayız (performans sistemi, ağır iş yükü, organizasyonel sorunlar, vb.). Bu bağlamda psikiyatriyi seçmek isteyenlerin gözünde az da olsa bir tereddüt varsa onlara neler söylemek istersiniz?

Tüm bu saydıklarınız gerçekten işimizi yaparken önemli kısıtlamalar oluşturuyor. Belki de bunlar içinde en kritiği sanırım tüm branşlar için geçerli olan polikliniklerdeki hasta yükü ve kısa muayene süreleri. Bir süre sonra hekimde de bir bıkkınlık ve mutsuzluğa sebep oluyor. Bunun değişmesi için elbette mücadele edilmesi ve hastaların da farkındalığının artırılması gerek. Hem hastalarla hem meslektaşlarla dayanışma içinde olunması süreci biraz kolaylaştırıyor diyebilirim. Ben bu koşulların zihnimde de engeller yaratmaması için çaba gösterdiğimi düşünüyorum. Yapamayacaklarına değil yapabileceklerine odaklanmak mesleğe tutunmayı kolaylaştırıyor.

SV: Meslek yaşamının henüz başlarında olan asistanlar ve genç uzmanlar için birkaç öneri alabilir miyiz?

Öncelikle bu uzun bir yolculuk. Uzman olduktan sonra da öğrenmeye ve kendimizi geliştirmeye devam etmemiz gerekiyor. Neye ilgi duyduğunuz, hangi alanda kendinizi geliştirmek istediğinizi anlamak biraz zaman alıyor. Kendimize de ruhsal olarak iyi bakmamız şart. Sosyal hayatı, yeterince dinlenmeyi ihmal etmemek, terapiye/analize gitmek, süpervizyon almak kendimizi koruyarak çalışma kapasitemizi sürdürebilmek için yapılabilecekler.

SV: Elbette geçmiş seçiminizden pişman olmanız gerekmiyor ama bugünkü bakışınıza sahip olsaydınız uzmanlık ya da daha ileri gidelim, meslek olarak ya da ek eğitim olarak farklı bir alan seçmek ister miydiniz?

Psikiyatri tek tercihimdi ve yine olsa psikiyatriyi ve psikoterapi alanında çalışmayı seçerdim diye düşünüyorum.

SV: Tıp öğrencilerinin psikiyatriye ilgisinin artmakta olduğunu görüyoruz. Elbette bunun birçok farklı nedeni olabilir. Sizden tıp öğrencileri için neden psikiyatriyi seçmeleri gerektiğine ilişkin birkaç gerekçe, dayanak duyabilir miyiz?

Psikiyatri diğer tıp branşları içinde gerçekten biraz farklı bir alan: Farklı bir dilde konuşulan, fiziksel olanın değil de zihinsel olanın ön planda olduğu, dokunarak değil konuşarak muayene edilen. Kendinizi ve ötekini derinlemesine anlamaya dair bir merakınız yoksa seçmeyin diyebilirim. Psikiyatrist olma yolculuğu içinde kendimize dair de çok şey öğrenip değişmeye açık olmamız gerekiyor. Bunu yapmaya hevesi olan herkes seçebilir. Dışarıdan görüldüğünün aksine "rahat" bir bölüm olmadığını söyleyebilirim. Ancak zorluklarına rağmen öğrenmeye açık oldukça kolaylaşan ve keyifle çalışılabilecek bir uzmanlık alanı.

3

Öğretim Görevlisi Dr., Cenan HEPDURGUN

İzmir

SV: Bu söyleşiye katıldığınız için teşekkürler. Öncelikle sizi kısaca tanıyabilir miyiz? Tıp öncesi, tıp fakültesi, psikiyatri eğitimi...

Ben davetiniz için çok teşekkür ederim. Ben Cenani. 1989 İzmir doğumluyum. İzmir Fen Lisesi ve Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunuyum. Psikiyatri ihtisasımı Ege Üniversitesi'nde yaptım. Muşta 1,5 yıl zorunlu hizmette çalıştım. Şimdi de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı'nda öğretim görevlisi olarak çalışıyorum.

SV: Eminim hekimlik ve psikiyatri dışında da ilgi duyduğunuz alanlar vardır. Birçok meslektaşımızın felsefe, sanat, politika, aktivizm, amatör ya da yarı profesyonel yayıncılık ve çok çeşitli hobilerle yakından ilgilendiğini ve emek verdiğini biliyoruz. Sizden de hekimlik ve psikiyatri dışı ilgilerinizi duymak isteriz...

Geçenlerde İngiltere'de bilgisayar mühendisi olarak çalışan bir arkadaşımın meslekler üzerine sohbet ediyorduk. Bana "senin tutkun ne?" diye sordu. Ben de ilk kez o zaman düşündüm ve "bir şeyler anlatmak" diye yanıt verdim. Bir şeyler anlatmayı seviyorum. Aynı zamanda elektronik ve bilgisayar dünyasına ilğim var. Bu ortak ilgiler de beni asistanlığın başından itibaren, siz de biliyorsunuz, radyo programları yapmaya götürdü. Uzmanlık tezim de bilişsel davranışçı terapinin videolarla internet ortamına uyarlanması üzerineydi. Şimdi bir podcast yapıyorum "Ne Biliyor Us?" isminde, orada günlük insan davranışlarını ilgilendiren hemen her şeyi hem ilgi çekici hem bilimsel bir bakış açısıyla anlatmaya çalışıyorum.

SV: Söyleşimizin ana konusuna gelirsek... Uzmanlık alanı olarak psikiyatriyi seçme fikrinin ilk aklınıza düşüğü günleri hatırlıyor musunuz? Bize biraz o günlerden, yaşadıklarınızdan ve karar verme sürecinizden söz edebilir misiniz?

Ben intörlüğümün başında kardiyolog ya da psikiyatrist olmak istiyordum. Bu iki branş belki günlük pratikte birbirinden çok ayrı işler yapıyor ama bir şeyleri okumayı, öğrenmeyi ve anlatmayı sevmem öğrenciyken beni bu iki branşa yaklaştırdı. Kalp görece mekanik bir organ ve çok fazla şeyi açıklığa kavuşturulmuş. Okunacak çok şey var. Beyinde de çok fazla belirsizlik olduğu için okunacak çok şey var. Daha sonra her iki branşın da intörlüğünü yapınca şunu gördüm (belki o dönem için bana öyle denk geldi bilemiyorum): Kardiyolojideki herkes mutsuz görünüyordu. Asistan mutsuz, hoca mutsuz... Bir gerginlik var. Psikiyatriye bakıyorum, herkes hayatından memnun görünüyor. Yüzleri gülüyor. Şöyle düşündüm, bu kişi hoca olduğuna göre demek ki kendisinden beklenenleri yapmış, meslekte görece iyi bir konumda ama hâlâ yüzü gülmüyor. O yüzden ben o kişi olacağıma, bu kişi olayım diye kardiyolojiyi eleyip psikiyatri kararımı netleştirdim.

SV: Şimdi geriye dönüp baktığınızda psikiyatriden neden seçtiğinize ilişkin neler söylemek neler sıralamak istersiniz?

Şimdi dönüp baktığımda kararımın memnunum. Tabii branşı seçerken insan kendisini o kadar iyi tanımıyor, branşı zaten tanımıyor. Ama yine de kişilik özellikleri ve tutkular açısından da psikiyatrinin bana uygun olduğunu düşünüyorum. Ben yavaş bir insanım (soyadım Hepdurgun), psikiyatride de her zaman düşünmeye vakit var. Bu rahat hissetmemi sağlıyor. Bir cerrahi branşı kesinlikle beceremezdim diye düşünüyorum. Orada bazen saniyeler, saliseler kritik olabiliyor.

SV: Biraz da psikiyatride asistan olarak geçirdiğiniz ilk günlerinizden söz etmek ister misiniz? Beklentiler, ilk izlenimler, karşılanan-karşılanmayan beklentiler, sürprizler...

Asistanlığımıda tuttuğum ilk nöbette çok şanslı bir olay başıma geldi. Beraber nöbet tuttuğumuz kıdemli asistan bana şuna benzer bir şey söyledi: "Burada herkes psikiyatrist ve insanlar zaman geçtikçe birbirini iyi tanıyor. Herkes herkesin ne şekilde çalıştığının farkında. İşini düzgün yaparsan bunun bir şekilde fark edildiğini göreceksin". Bu benim için daha yolun başında özverilerimin kıymetinin bilineceğine güvenmemi sağladı. O nedenle daima işimi "idare edecek kadar" değil, "iyi" bir şekilde yapmaya çalıştım. Sağ olsunlar hocalarımdan da çok destek gördüm. Bu konuda Ege Psikiyatri ailesine minnet duyuyorum.

SV: Uzmanlık eğitimi boyunca ya da sonrasında acı tatlı birçok deneyiminiz olmuştur. Sizi ve psikiyatriden ilişkisini etkileyen önemli deneyimlerinizden kısaca söz etmek ister misiniz?

Öğrencilerin bana en çok sorduğu şeylerden biri "Hocam psikiyatri insanı değiştiriyor mu?". Evet değiştiriyor. Meslek gereği sürekli insan duygu, düşünce ve davranışlarını anlayıp yorumlamaya çalıştığımız için bu ister istemez kişiler arası ilişkileri de etkiliyor. Bunun bence iki tarafı var. Çok bildiğinizi sanıp ukala da olabilirsiniz, karşıdaki kişiyi çok iyi anlayıp gerçekten önemsendiğini hissettire bilirsiniz de.

SV: Psikiyatrinin aslında oldukça geniş bir alanı kapsadığı, temellerinin komşu ve ilişkili alanlardan katkı ile giderek güçlendiği (sinirbilim, ruhbilim, sosyal bilim, insanbilim, vb.), etkili girişimlerin giderek çoğaldığı (farmakoterapi ve diğer biyolojik tedaviler, psikoterapiler, rehabilitasyon, başta toplum temelli hizmet sunumu olmak üzere çeşitlenen servis hizmet modelleri, vb.) bir gerçek. Öte yandan tümünün gereksinim sahiplerine ulaşmasında ciddi engellerin de bulunduğu, uygulamada çok ciddi sorunlarla da iç içe olduğumuzu yadsıyamayız (performans sistemi, ağır iş yükü, organizasyonel sorunlar, vb.). Bu bağlamda psikiyatriden seçmek isteyenlerin gözünde az da olsa bir tereddüt varsa onlara neler söylemek istersiniz?

Maalesef. Çok sayıda hasta görme baskısının olduğu bir ortamda psikiyatrinin keyifli olması mümkün değil. Ben üniversitede öğretim görevlisi olarak, görece işinde daha özerk olan şanslı bir grupta olduğumu düşünüyorum. Vaktimi kendim organize edebiliyorum. O an yapmayı istemediğim bir şeyi biraz erteleyip gerekirse mesai dışında daha fazla özenerek yapabiliyorum. Bu bence mesleğini sevmede çok önemli bir etken. Ama bu fırsat her çalışma ortamında bulunamayabiliyor.

SV: Meslek yaşamının henüz başlarında olan asistanlar ve genç uzmanlar için birkaç öneri alabilir miyiz?

Bu konuda kendimi çok yetkin görmüyorum aslında. Belki şunu söyleyebilirim: İşini sevmek bence hayattaki en önemli şeylerden biri. Esnek düşünmek gerekli. Bazı kişiler bir şey meslek olarak yapıldığında sıkıcı olmasının doğal olduğunu söyler. Ben aynı kanaatte değilim. Çalıştığım koşullara göre çok zorlanarak işe gittiğim de oldu, çok severek de. O nedenle memnun olmadıkları şeyler varsa işinde mutlu olmak için nelerin değiştirilebileceğine kafa yormalarını öneririm.

SV: Elbette geçmiş seçiminizden pişman olmanız gerekmiyor ama bugünkü bakışınıza sahip olsaydınız uzmanlık ya da daha ileri gidelim, meslek olarak ya da ek eğitim olarak farklı bir alan seçmek ister miydiniz?

Bu konuya da çok kafa yormuşumdur. Ben bir şeyler üretmeyi seviyorum. Tıp görece üretimin daha az olduğu bir branş. Hizmet sektörü aslında. Üretimin az olduğu bir alanda kendimi üretken tarafa doğru çekmeye çalışmışım. Bunu öğretim görevlisi olduktan sonra fark ettim. Şu anda işimi seviyorum ve yine olsa yine burada olmak isterdim diyebilirim. Bunu büyük bir şans olarak görüyorum. Ben de her zaman elimden gelenin en iyisini yapmaya çalıştım. Ama şans olmayınca bazen olmayabiliyor. Kendi adıma şansım da yaver gitti diyebilirim.

SV: Tıp öğrencilerinin psikiyatride ilgisinin artmakta olduğunu görüyoruz. Elbette bunun birçok farklı nedeni olabilir. Sizden tıp öğrencileri için neden psikiyatriden seçmeleri gerektiğine ilişkin birkaç gerekçe, dayanak duyabilir miyiz?

Az önceki sorunuzda söylediğiniz gibi psikiyatri çok geniş bir alanı kapsıyor. Mesleğinizin hayatı ve insanları anlamaya dayanması, bu alana ilgi duyanlar için çok keyifli. Bir yandan da iyi bir dinleyici olmak gerekiyor. Tabii bu aslında hayatın her alanında gerekli. Ama bizim mesleğimizin belki de kalbi. O nedenle dinlemeyi ve kafa yürütmeyi seven kişilere psikiyatriden öneririm.

4

**Dr.,
Furkan YAZICI**

İzmir

SV: Bu söyleşiye katıldığınız için teşekkürler. Öncelikle sizi kısaca tanıyabilir miyiz? Tıp öncesi, tıp fakültesi, psikiyatri eğitimi...

Öncelikle beni bu söyleşiye dahil ettiğiniz için teşekkür ederim. Ben Furkan Yazıcı. Şu an Ege Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda son yıl asistanıyım, yani asistanlığa başlayalı üç yılı geçti. Hacettepe Tıp Fakültesi'nden 2020 yılında mezun oldum, beşinci sınıftaki psikiyatri stajında psikiyatriden çok sevdim. Samsun'da doğdum ve liseyi Samsun Fen Lisesi'nde okudum. Lisede edebiyat derslerini çok sevdim.

SV: Eminim hekimlik ve psikiyatri dışında da ilgi duyduğunuz alanlar vardır. Birçok meslektaşımızın felsefe, sanat, politika, aktivizm, amatör ya da yarı profesyonel yayıncılık ve çok çeşitli hobilerle yakından ilgilendiğini ve emek verdiğini biliyoruz. Sizden de hekimlik ve psikiyatri dışı ilgilerinizi duymak isteriz...

Tıp fakültesine girmeden önce edebiyattan çok hoşlanırdım, felsefe ve düşünce kitapları, şiir ve romanlarla çok ilgiliydim. Şiir yazdığım zamanlar oldu, kitap yazmak uzun zamandır hayalimdir, üzerinde çalıştığım birkaç taslak var. Son birkaç yıldır ise sinema ile ilgileniyorum, özellikle yönetmen düzeyinde incelemeler yapıyorum ve bir arkadaş grubu ile sinema konulu haftalık toplantılar yapıyoruz. Düzenli spor yapmaya da çalışıyorum, beni dinç tutuyor.

SV: Söyleşimizin ana konusuna gelirsek... Uzmanlık alanı olarak psikiyatriyi seçme fikrinin ilk aklınıza düştüğü günleri hatırlıyor musunuz? Bize biraz o günlerden, yaşadıklarınızdan ve karar verme sürecinizden söz edebilir misiniz?

Aslında bu süreç lise dönemine kadar iniyor. Lisede psikoloji kitaplarını, romanlarda özellikle insan zihnini yansıtan ve davranışlarını analiz eden kısımları okumayı çok severdim. Önce psikoloji bölümünü seçmeyi düşündüm, daha sonra tıp fakültesini ve sonrasında psikiyatriyi seçerek biyolojik temeli de öğrenmek daha kapsamlı geldi, uzun ve zorlu süreç böyle başladı.

SV: Şimdi geriye dönüp baktığımızda psikiyatriyi neden seçtiğinize ilişkin neler söylemek neler sıralamak istersiniz?

Psikiyatri seçmemde birkaç husus etkili oldu. Kendimi bildim bileli insanlarla sohbet etmeyi, onları etraflıca dinlemeyi, yeni insanlar tanımayı ve onların zihinlerini öğrenmeyi çok severdim. Uzun saatler sıkılmadan dinlediğim çok kişi olmuştur hayatımda. Bunun dışında intihar olgusu dikkatimi çekmiştir: Bir insanın kendi kararıyla yaşamından vazgeçmesi, onu bu duruma iten sebepler ve içinde bulunduğu durum. Özellikle tıp fakültesi sınıfında kliniklerde çalışırken terminal onkoloji hastalarını yaşatmak için harcadığımız o muazzam çaba ve başarılı olamayışımız ile acil servise çok genç yaşta hiçbir biyolojik hastalığı olmadan intihar ile gelip ölen hastalar için hiçbir şey yapamayışımızı zihnimde kıyaslamak beni çok etkilemişti. İntiharın ne kadar büyük ve müdahale edilmesi gereken bir durum olduğunu, benim kesinlikle insanları hayatta tutmak için çabalamam gerektiğini fark etmiştim. Son olarak da toplumun psikiyatri hastalıkları ve hastalarını anlama çabasının az olması, hastaların dışlanmaya maruz kalması, fiziksel hastalara göre insanlar tarafından yardım edilme oranlarının düşük olması bende bu hasta grubunu anlama ve onlara yardım etme isteği uyandırmıştı.

SV: Biraz da psikiyatride asistan olarak geçirdiğiniz ilk günlerinizden söz etmek ister misiniz? Beklentiler, ilk izlenimler, karşılanan-karşılanmayan beklentiler, sürprizler...

İlk günlerde psikiyatri eğitimi servislerde başlıyor, ben de kapalı erkek servisinde başlamıştım. Kapalı servislerde yatan hastaların terapötik ilişkiye az katılım göstermesi, tedaviye yanıtının görece az olması başlangıçta beni şaşırttı ve zorladı. Psikiyatri hekimi olmanın ne işe yarayacağı konusunda şüphelerim olmuştu, ardından daha çok hastayı daha uzun izledikçe dramatik iyileşme gösteren hastalar umudumu tekrar daha güçlü olarak yeşertti.

SV: Uzmanlık eğitimi boyunca ya da sonrasında acı tatlı birçok deneyiminiz olmuştur. Sizi ve psikiyatri ile ilişkinizi etkileyen önemli deneyimlerinizden kısaca söz etmek ister misiniz?

Özellikle aklıma gelen deneyimleri bağımlılık servisinde yaşamıştım; daha önceden psikiyatrik hastalığı olmayan, eğitim ve sosyoekonomik durumu iyi olan insanların birkaç yıl içinde madde veya kumar bağımlılığı yaşıyor olması beni çok etkilemişti. Bağımlılıkların ne kadar yaygın olduğunu ve herkesin tehlikede olduğunu fark etmiştim, bağımlılık alanıyla ilgili çalışma isteğim uyanmıştı. Deneyimlerle ve psikiyatriyi öğrenmekle değiştiğimi fark ediyorum. Eskiye göre daha anlayışlı, hoşgörülü bir insan oldum, eleştirmeyi seven bir kişiyken daha kabullenici oldum. Psikiyatri beni daha dingin ve huzurlu bir insan hâline getirdi.

SV: Psikiyatrinin aslında oldukça geniş bir alanı kapsadığı, temellerinin komşu ve ilişkili alanlardan katkı ile giderek güçlendiği (sinirbilim, ruhbilim, sosyal bilimler, insanbilim, vb.), etkili girişimlerin giderek çoğaldığı

(farmakoterapi ve diğer biyolojik tedaviler, psikoterapiler, rehabilitasyon, başta toplum temelli hizmet sunumu olmak üzere çeşitlenen servis hizmet modelleri, vb.) bir gerçek. Öte yandan tümünün gereksinim sahiplerine ulaşmasında ciddi engellerin de bulunduğunu, uygulamada çok ciddi sorunlarla da iç içe olduğumuzu yadsıyamayız (performans sistemi, ağır iş yükü, organizasyonel sorunlar, vb.). Bu bağlamda psikiyatriyi seçmek isteyenlerin gözünde az da olsa bir tereddüt varsa onlara neler söylemek istersiniz?

Psikiyatri ile ilgili gerek ülkemizde gerek dünyada sorunlar olduğu gerçeğini kabul ediyorum. Psikiyatrinin tarihine bakmak ise bana umut veriyor, insanlık tarihindeki çok uzun bir dönem psikiyatri hastalarına gösterilen tutum ile bugünü kıyaslayınca ne kadar uzun bir yol aldığımızı görüyorum. Ben hasta hekim ilişkisinin kutsal olduğu ve görüşme odasında hayatına dokunduğumuz insan için bütün bu güncel sorunların artık önemsiz olduğu kanaatindeyim. İhtiyacı olan herkese ulaşmakla ilgili sıkıntılar var, bunu iyileştirmek için neler yapılacağını zaten tartışıyoruz, ulaştığımız kişiye elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışmak bence en doğrusu. Bizim alanımız tedavi ettiğimiz hasta ve hastalık ile başladığı için önceliğimiz bu olmalı, işini iyi yapan insan olmak beni gün sonunda başarılı hissettiriyor, herkesin de amaçlarını güçleri doğrultusunda koyması gerektiğini düşünüyorum.

SV: Meslek yaşamının henüz başlarında olan asistanlar ve genç uzmanlar için birkaç öneri alabilir miyiz?

Ben de meslek yaşamının başlarında bir hekim olarak daha genç arkadaşlara, soru sormalarını ve klinik görüşmelere fırsat buldukça dahil olmalarını öneriyorum. Psikiyatri hekimliğinin okuyarak değil yaşanarak öğrenileceğini düşünüyorum, bu nedenle psikiyatri hekimliğini görmeleri, duymaları ve hissetmeleri gerekmekte. Anlamadıkları, anlamlandıramadıkları her şeyi sormalarını ve öğrenmelerini, bilimin soru ile başladığını hep hatırlamalarını öneriyorum.

SV: Elbette geçmiş seçiminizden pişman olmanız gerekmiyor ama bugünkü bakışınıza sahip olsaydınız uzmanlık ya da daha ileri gidelim, meslek olarak ya da ek eğitim olarak farklı bir alan seçmek ister miydiniz?

Ben psikiyatri seçtiğime hiç pişman olmadım, bilhassa kontrol görüşmesinde gördüğüm iyileşen bir hasta odadan çıktıktan sonra iyi ki psikiyatri seçmişim, benim için küçük ve basit bir müdahale bir kişinin hayatında ne kadar büyük bir etki yaratmış diye düşünüyorum. Psikiyatri çok geniş bir alan, bu nedenle teorik bilgiler çok kapsamlı, geçmişime yönelik daha fazla kitap okumayı ve terapi eğitimi almayı, uygulamayı isterdim.

SV: Tıp öğrencilerinin psikiyatrye ilgisinin artmakta olduğunu görüyoruz. Elbette bunun birçok farklı nedeni olabilir. Sizden tıp öğrencileri için neden psikiyatriyi seçmeleri gerektiğine ilişkin birkaç gerekçe, dayanak duyabilir miyiz?

Ben stajyer öğrenciler klinikte eğitim ve gözlem için yanına geldiğinde de söylediğim şeyleri paylaşayım. Eğer bir insanı sabırla dinlemeyi ve anlamak için çabalamayı seviyorsanız, yargulamadan empati yapabiliyorsanız, sonucu görmek için bir süre bekleyebiliyorsanız psikiyatri bölümünde çalışabilirsiniz. Hastaları anlamak için çok dikkatli ve geniş bir dinleme kapasiteniz olmalı, kolay sıkılan birisi olmamalısınız. Son sözlerim olarak bana psikiyatriyi hatırlatan bir özdeyiş paylaşmak istiyorum: "Okumayı bilersen her insanın bir kitap olduğunu göreceksin!".

Değerlendirmelerinizi bizimle içten bir şekilde paylaştığınız için başta tıp öğrencileri ve TPD Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi olmak üzere tüm TPD Bülteni okurları adına teşekkür ederiz...